

Futisvuoden 2015 opetus: jalkapallosta vihdoin taktiikkapeli

Kaiken upean kokemuksellisuuden ja tunteiden vuorikiipeilyn jälkeen on ollut hienoa nähdä yksi syvälinenkin muutos itse jalkapallossa. Olen odottanut nuoresta asti, että futis kehittyisi peliksi, jossa taktiikkoja opittaisiin käyttämään monipuolisesti ja yllättävästi. Viime vuoden MM-kisoissa tästä oli jo merkkejä olemassa (linkki), mutta vasta tämä vuosi on vahvistanut havainnon myös muilla tasoilla.

Aloitetaan ruohonjuuritasolta eli Suomen sarjoista, joista tarkastelen tässä liigaa, ykköstä ja kakkosen itälohkoa. Mitkä ovat selvimmät havainnot? Sarjat ovat olleet äärimmäisen tasaisia – liiga kokonaisuudessaan, ykkösen kärki ja kakkosen itälohko lähes kokonaisuudessaan. Liigassa ei ollut oikeastaan yhtään etukäteen varmaa ottelua koko kautena, vaikka ennako-oletukset olivat aivan päinvastaiset. Olivathan joukkueiden resurssit todella kaukana toisistaan.

Ykkösessä oli kaksi heikompa joukkuetta ja kakkosen itälohkossa yksi, mutta muuten sarjat olivat harvinaisen tasaisia. Ykkösen neljällä ensimmäisellä parhaalla oli ennen viimeistä kierrosta mahdollisuus nousuun tai karsintoihin, joihin pääsi PK-35 Vantaa eli oman nykyisen kotikaupunkini joukkue, jota valmensi sheriffi Shefki Kuqi, joka muuten kävi entisessä kotikaupungissani Mikkelissä samaa koulua ja pelasi samassa seurassa kuin minä. Kyse ei ollut Mikkelin Palloilijoista, joka odotetusti mutta valitettavasti, putosi takaisin kakkoseen saatuaan ykkösen sarjapaikan vasta helmikuussa.

Kakkosen itälohkon voitti Klubi 04 niukasti ennen Kultsua Joutsenosta. Sarjan tasaisuutta kuvastanee se, että sarjapaikastaan taistellut FC Lahti Akatemia voitti Klubin 3-2 toiseksi viimeisellä kierroksella ja Kultsun 1-7 neljänneksi viimeisellä kierroksella. Samanlaisia tuloksia saatiin myös liigassa ja ykkösessä, kun häntäpäin joukkueet yllättivät kärkijoukkueita.

Tulokset implikoivat jotakin uutta – voimasuhteet eivät menekään resurssien ja pelaajamateriaalin mukaisesti, vaan etukäteen huonommat joukkueet kykenevät sekä yksittäisissä peleissä että koko sarjan ajan tekemään yllättävän hyvää tulosta. Toki voidaan väittää, että Suomen tuloksista ei voi vetää johtopäätöstä siitä, että kyse olisi pelitaktisen osaamisen paranemisesta. Voi olla, sillä voittihan FC Honka kakkosen länsilohkon aivan ylivoimaisesti ja GrIFK etelälohkon melko selvästi. Muutoin lohkot olivat kuitenkin hyvin tasaisia. Ja Honka sitten kuitenkin hävisi karsinnoissa KPV:lle, joka voitti tasaisen pohjoislohkon.

Paljon vahvempi argumentti löytyy kansainvälisiltä kentiltä eli EM-karsinnoista, mestareiden liigan lohkoista tai huippusarjoista Englannista, Espanjasta tai Italiasta. Tyypillistä näissä kaikissa on ollut se, että sarjat ovat olleet aiempia tasaisempia ja ennakkosuositukset ovat korvautuneet yllättäjillä. Hollanti, Kreikka, Serbia ja Bulgaria tipahtivat jatkosta ja mm. Turkki, Ruotsi, Ukraina ja Tanska joutuivat jatkokarsintaan, vaikka kisoihin pääsee 24 maata, joihin kuuluvat mm. Islanti, Albania, Wales ja Slovakia. Ei tämä voi olla sattumaa.

Huippuliigat ovat vasta alkaneet, mutta vilkaisu sarjataulukoihin näyttää, että valioliigassa kärkijoukkueet ManCity ja Arsenal ovat yhdeksän ottelun jälkeen hävinneet jo kaksi kertaa ja mm. viime kauden mestari Chelsea jo neljä kertaa, kun se koko viime kaudella hävisi vain kolmasti 38:ssä ottelussaan. FC Barcelona ja Atletico Madrid ovat hävinneet kahdeksan pelin jälkeen jo kahdesti ja sarjaa johtaja Real Madrid on joutunut tyytymään jo kolmeen tasapeliin. Viime vuonna Barca hävisi 38 ottelustaan neljä.

Entä sitten mestareiden liigan lohkovaiheen ensimmäiset kierrokset - päteekö hypoteesini täälläkin? Kyllä vain, sillä ainoastaan Zenit on puhtaalla pelillä yhdeksässä pisteessä. Kolmessa lohossa kärki on kuudessa pisteessä ja neljässä lohossa seitsemässä pisteessä. Vain kaksi joukkuetta 24:stä on edelleen pisteittä. Kyllä tämä tasaisuuden lisääntymisestä kertoo vääjäämättä.

Yksittäisiä otteluita, joilla väitettäni voisi puolustaa, löytää roppakaupalla. Olisi helppoa kuitenkin kuitata tämä sillä, että taso jalkapallossa vain nousee koko ajan. Sekin on varmasti osaselitys, mutta se taso ei

kuitenkaan näy resurssien tasoittumisena, vaan syyn täytyy löytyä pelaajien ja pelin kehittymisestä. Näitä on vaikea erottaa toisistaan, mutta vahva oletus on, että pelin taktisten osa-alueiden kehittyminen on suurempi selittäjä kuin pelaajien tason nouseminen. Suurjoukkueillahan on vaihtopenkeillään yhä enemmän pelaajia, jotka mahtuisivat melkein mihin tahansa joukkueeseen, joka ei ole ihan ykköstasoa.

HJK ei voita Suomen mestaruutta eikä tällä kaudella taida olla minkään liigan mestaruus kirkossa kuulutettu ennen viimeisiä kierroksia. Mestareiden liiga ja EM-kisat kuulunevat samaan kategoriaan epävarmuuden suhteen. Tämähän on loistavaa! Mikään ei ole niin tylsää kuin nähdä samat mestarit vuodesta toiseen, vaikka sellainen paatuneimpien fanittajien sydäntä lämmittäisikin. Jokainen ottelu ja ehkä siis myös sarjat ovat jännittävämpiä tänä vuonna kuin aiemmin.

Katsojatkin huomasivat tämän Suomen liigassa. Tasaisuus ja jännitys sai ihmiset katsomoihin, vaikka suomalainen jalkapallo näytti alkukesästä rämpivän kaikilla tasoilla huonompana kuin vuosikymmeniin. Huuhkajat voi vetää vielä viimeiseksi argumentiksi väitteelleni. Mixu Paatelaisen Barcelonasta ja Ajaxista kopioitu ”oman pelin” filosofia karahti aivan samoin kuin Espanja MM-kisoissa ja Hollanti EM-karsinnoissa. Sen sijaan Rive Kanervan käyttämät pelitaktiikat oli luotu jokaista peliä varten erikseen – ja tulosta alkoi syntyä.

Muutoksen alku sijoittuu globaalisti vuoden 2014 MM-kisoihin, mutta nyt uusi aikakausi leviää myös kansallisiin sarjoihin, mestareiden liigaan ja maajoukkueiden turnauksiin. Tätä voin pitää pelkästään hyvänä asiana jalkapallolle ja jalkapallon seuraajille.